

झारखण्ड शैक्षिक अनुसंधान एवं प्रशिक्षण परिषद राँची झारखण्ड

वार्षिक परीक्षा -2022-23

आदर्श-प्रश्नपत्र (वस्तुनिष्ठ)

कक्षा -अष्टमी विषय- संस्कृत

पूर्णांक- 50

सामान्य-निर्देशाः -

- प्रश्नानाम् संख्या -50 (पञ्चाशत्) सन्ति ।
- सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- प्रत्येक-प्रश्नानां चत्वारः विकल्पाः सन्ति। उचितं विकल्पं चिनुत ।
- प्रत्येक-प्रश्नस्य कृते अंकमेकं निर्धारितम्।

खण्ड- क पठितावबोधनम्

अधोलिखितम् गद्यांशं, पद्यं नाट्यांशं च पठित्वा प्रदत्तान् प्रश्नान् निर्देशानुसारम् उत्तरत-
गद्यांशं

अस्माकं झारखण्डप्रदेशे एकं महत्त्वपूर्णं पर्व 'मण्डा' इति अस्ति। अस्मिन् पर्वणि जनाः विविधरूपैः शिवम् आराधयन्ति। 'मण्डा' इति उत्सवः वैशाखमासस्य शुक्लपक्षस्याक्षयतृतीयातः प्रारभ्यते। चतुर्दिवसपर्यन्तम् एनं उत्सवं झारखण्डप्रदेशस्य जनजातयः सदानाः च समानरूपेण मिलित्वा आयोजयन्ति ।

प्रश्नाः

1 'मण्डा' कस्य प्रदेशस्य पर्व अस्ति ?

- (क) बिहारस्य (ग) झारखण्डप्रदेशस्य
(ख) असमस्य (घ) कर्नाटकस्य

2 कस्मिन् पर्वणि जनाः शिवम् आराधयन्ति ?

- (क) मण्डापर्वणि (ग) सरहुलपर्वणि
(ख) कर्मापर्वणि (घ) छठपर्वणि

3 'मण्डा' कस्मिन् मासे भवति ?

- (क) चैत्रमासे (ग) ज्येष्ठमासे
(ख) वैशाखमासे (घ) श्रावणमासे

4 'अस्मिन्' पदे का विभक्तिः ?

- (क) तृतीया (ग) पञ्चमी
(ख) चतुर्थी (घ) सप्तमी

5 'शुक्लपक्षः' अस्य विलोमपदम् अत्र किं प्रयुक्तम् ?

- (क) कृष्णपक्षः (ग) गुरुपक्षः
(ख) बुद्धपक्षः (घ) शुक्रपक्षः

पद्यम्

श्रोत्रं श्रुतेन न तु कुण्डलेन दानेन पाणिर्न तु कङ्कणेन ।

विभाति कायः करुणामयानां परोपकारैः न तु चन्दनेन॥

6 दानेन कस्य शोभा भवति ?

- (क) पाणेः (ग) कुण्डलस्य
(ख) कङ्कणस्य (घ) चन्दनस्य

7 कायः केषां विभाति ?

- (क) करुणामयानां (ग) समृद्धानां
(ख) निर्धनानां (घ) चौराणां

8 करुणामयानां कायः केन विभाति ?

- (क) तापेन (ग) जलेन
(ख) चन्दनेन (घ) परोपकारेण

9 'कर्णः' अस्य पर्यायपदम् अत्र किं प्रयुक्तम् ?

- (क) नेत्रम् (ग) श्रोत्रम्
(ख) आननम् (घ) मुखम्

10 'विभाति' पदे कः लकारः ?

- (क) लट् (ग) लङ्
(ख) लृट् (घ) लोट्

नाट्यांशम्/संवादम्

आदर्शः - मातः ! आनयतु स्मृतिम् अस्मिन् मण्डपे । अहं तया सह विवाहं करिष्यामि ।

धनेश्वरः - पुत्र! किं वदसि ? किं तव मतिः भ्रष्टा जाता ? मम विरोधं करोषि ?

आदर्शः - हे पितः! भवान् मम पूजनीयः। अहं भवतः विरुद्धं कदापि न गमिष्यामि। स्मृतिः एव मत्कृते अनुकूला भार्या अस्ति। अतएव अहम् अनया सह एव विवाहं करिष्यामि।

11 'हे पितः!' कः वदति ?

- (क) आदर्शः (ग) संघर्षः
(ख) उत्कर्षः (घ) हर्षः

12 कः सर्वदा पूजनीयः भवति ?

- (क) पिता (ग) खगः
(ख) शत्रु (घ) अश्वः

13 आदर्शः कया सह विवाहं करोति ?

- (क) सीतया सह (ग) स्मृत्या सह
(ख) शीलया सह (घ) लतया सह

14 'गमिष्यामि' पदे कः लकारः ?

- (क) लङ् (ग) लोट्
(ख) लट् (घ) लृट्

15 'अहम् अनया सह एव विवाहं करिष्यामि।' इत्यस्मिन् अव्ययपदं चित्वा लिखत -

- (क) अहम् (ग) एव
(ख) अनया (घ) विवाहं

पाठेभ्यः प्रश्नाः

16 मेघः कदा वर्षति ?

- (क) शरदि (ग) ग्रीष्मे
(ख) वसन्तसमये (घ) वर्षासु

17 नदी विश्वं कीदृशी पालयति ?

- (क) माता इव (ग) पिता इव
(ख) सखा इव (घ) धरा इव

18 वयं कुत्र वायुविहारं करवाम?

- (क) गगने (ग) भूतले
(ख) सागरे (घ) तडागे

19 विवेकानन्दस्य जन्म कुत्र अभवत् ?

(क) कोलकतानगरे (ग) चेन्नईनगरे

(ख) पटनानगरे (घ) राँचीनगरे

20 'ग्रामात् बहिः सरोवरः आसीत् ।' इत्यस्मिन् अव्ययपदं चित्वा लिखत -

(क) सरोवरः (ग) हंसः

(ख) बहिः (घ) ग्रामात्

21 विश्वधर्मसम्मेलनं कुत्र अभवत् ?

(क) जर्मनीदेशे (ग) जापानदेशे

(ख) भारतदेशे (घ) अमेरिकादेशे

22 मनुष्यः नेत्राभ्यां किं करोति ?

(क) पश्यति (ग) खादति

(ख) पिबति (घ) वदति

23 आदर्शः कस्य पुत्रः आसीत् ?

(क) धनेश्वरस्य (ग) धनराजस्य

(ख) धनपालस्य (घ) धर्मराजस्य

24 नरः किं हित्वा प्रियो भवति ?

(क) कामं (ग) मानं

(ख) क्रोधं (घ) लोभं

25 गंगा किं करोति ?

(क) दानं ददाति (ग) पापं नाशयति

(ख) जलं ददाति (घ) तापं ददाति

खण्ड -ख - अपठितावबोधनम्

निर्देशः - अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत-

भारते अनेके महापुरुषाः अभवन्। महर्षिः दयानन्दः तेषु प्रमुखः। तस्मिन् काले अनेकाः कुरीतयः प्रचलिताः आसन्। अन्धविश्वासः स्त्रीशिक्षा बालविवाहः जातिप्रथा इत्यादयः। एताः सर्वाः निवारयन् वेदधर्मं च प्रचारयन् महर्षिः भारते सर्वत्र अभवत्।

26 भारते के अभवन् ?

- (क) महाशत्रवः (ग) महापुरुषाः
(ख) महावञ्चकाः (घ) महाव्रताः

27 महर्षिः दयानन्दः कस्य प्रचारयति स्म ?

- (क) वेदधर्मस्य (ग) कालधर्मस्य
(ख) राजधर्मस्य (घ) सर्वधर्मस्य

28 महर्षिः दयानन्दः कुत्र अभ्रमत् ?

- (क) भारतदेशे (ग) भूटानदेशे
(ख) जापानदेशे (घ) नेपालदेशे

29 'तेषु' पदे का विभक्तिः ?

- (क) प्रथमा (ग) पञ्चमी
(ख) तृतीया (घ) सप्तमी

30 'अनेके महापुरुषाः' अत्र विशेषणपदं किम् ?

- (क) महापुरुषाः (ग) अनेके
(ख) पुरुषाः (घ) महा

खण्ड - ग - व्याकरणम्

31 मम शरीरेहस्तौ स्तः। रिक्तस्थानं उचितपदेन

पूरयत -

- (क) द्वौ (ग) द्वे
(ख) द्वाभ्याम् (घ) द्वयोः

रेखांकितपदानि आधृत्य प्रश्नवाक्यानि लिखत-

32 सर्वे संस्कृतस्य महत्त्वं जानन्ति ?

- (क) केन (ग) कस्मै
(ख) कस्मात् (घ) कस्य

33 शिवभक्ताः पूर्णास्थायाःपरिचयं अनुष्ठाने दर्शयन्ति ?

- (क) कः (ग) कौ
(ख) के (घ) कुत्र

34 'अलसस्य' पदे का विभक्तिः प्रयुक्ता ?

(क) प्रथमा (ग) पञ्चमी

(ख) षष्ठी (घ) सप्तमी

35 'संतोषात्' पदे का विभक्तिः प्रयुक्ता ?

(क) प्रथमा (ग) तृतीया

(ख) पञ्चमी (घ) सप्तमी

36 'पृथिव्याः' पदस्य समानार्थकं पदं चिनुत-

(क) वसुन्धरायाः (ग) यशोधरायाः

(ख) सुभद्रायाः (घ) कन्यायाः

37 'पूर्वार्द्धः' पदस्य विलोमपदं चिनुत -

(क) श्राद्धः (ग) परार्द्धः

(ख) क्रुद्धः (घ) शुद्धः

38 अहं नासिकया जिघ्रामि। अत्र कः लकारः ?

(क) लोट् (ग) लृट्

(ख) लट् (घ) विधिलिङ्गः

39 नवीनः कर्णेन बधिरः। अत्र 'कर्णेन' पदे का विभक्तिः?

(क) तृतीया (ग) चतुर्थी

(ख) षष्ठी (घ) सप्तमी

40 'खनित्वा' अत्र कः प्रत्ययः प्रयुक्तः ?

(क) क्त्वा (ग) ल्यप्

(ख) तव्यत् (घ) तव्य

41 अशुद्धं पदं चिनुत-

(क) भ्रमति (ग) खेलति

(ख) व्रजति (घ) आगमति

42 'विहस्य' पदे कः प्रत्ययः प्रयुक्तः?

(क) क्त्वा (ग) ण्यत्

(ख) क्यप् (घ) ल्यप्

43 'करणियम्' पदे कः प्रत्ययः प्रयुक्तः?

(क) अनीयम् (ग) अनीयर्

(ख) केलिमर् (घ) तव्यत्

44 'अनुभवति' पदे कः उपसर्गः ?

(क) अप (ग) अति

(ख) अनु (घ) उप

45 'देवार्चनम्' पदस्य संधिविच्छेदं कुरुत-

(क) देव + आर्चनम् (ग) देवा + अर्चनम्

(ख) देव + अर्चनम् (घ) देव + अर्चनम्

46 'शिवाय' पदे का विभक्तिः ?

(क) तृतीया (ग) चतुर्थी

(ख) पञ्चमी (घ) षष्ठी

47 'वसतु' पदे कः लकारः अस्ति ?

(क) लट् (ग) लोट्

(ख) लङ् (घ) लृट्

48 'दुर्बलः' पदे कः उपसर्गः ?

(क) दुर् (ग) दूर्

(ख) दु (घ) दुर्ब

49 अहं विद्यालयं.....। रिक्तस्थानं पूरयत -

(क) गच्छामः (ग) गच्छति

(ख) गच्छसि (घ) गच्छामि

50 '66' इति अंकस्य कृते संस्कृतपदं लिखत -

(क) षोडशः (ग) षष्टिः

(ख) षड्दृषष्टिः

(घ) सप्तदृषष्टिः

.....